

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ТА СПОРТИВНОЇ РОБОТИ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Степанюк О.В., студентка

Лисенко І.А., кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент

Національний університет фізичного виховання і спорту України (Київ, Україна)

У статті досліджуються особливості напрямів державної політики у сфері фізична культура і спорт осіб з інвалідністю. Акцентується увага на її організаційно-управлінських засадах, наголошується на проблемах реалізації державної політики осіб з інвалідністю у сфері фізична культура і спорт в Україні, вказується на науково-теоретичних аспектах означеної проблематики, визначаються шляхи підвищення ефективності щодо формування в Україні державної політики у сфері фізична культура і спорт осіб з інвалідністю, зроблені висновки та визначені перспективи подальших досліджень за обраною тематикою.

Ключові слова: особа з інвалідністю, інвалідність, управління, державна політика, Паралімпійський, Дефлімпійський, Спеціальний Олімпійський рух.

Вступ. Проблеми людей з інвалідністю із року в рік все більше набувають ознак всесвітньо-соціальних, що не може залишити поза увагою будь-яку державу, уряд, науку, медицину, соціальну сферу. За даними міжнародних організацій сьогодні кожен десятий мешканець Землі - інвалід.

Політика держави щодо людей з розладами і порушеннями стану здоров'я, незважаючи на свою специфіку, не може розглядатися окремо у відриві від загального соціально-економічного фону. Значною мірою вона залежить від загальної парадигми соціальної політики та економічного розвитку в державі.

Накопичений міжнародний і вітчизняний досвід свідчить про те, що ефективно вирішення тих чи інших проблем можливе лише в рамках моделі, де органічно поєднана зацікавлена цілеспрямована політика держави, її правові, економічні, організаційні, і наукові можливості, з одного боку, та ініціатива й інтереси відповідної соціальної групи населення, з іншого. Разом з цим, кількість наукових праць, спрямованих на висвітлення актуальних питань формування та реалізації державної політики в сучасній сфері фізична культура і спорт осіб з інвалідністю в Україні, обмаль, що й обумовило актуальність даного дослідження [2].

Метою роботи є дослідження напрямів формування та реалізації державної політики розвитку фізичної культури і спорту осіб, що мають інвалідність в Україні.

Методи дослідження: вивчення нормативно-правової документації, бібліографічний пошук і ретроспективний аналіз літературних джерел (у тому числі контент-аналіз Internet сайтів та періодичних видань); порівняльний аналіз; методи методологічного та системного аналізу, метод соціологічного опитування (анкетування); методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Згідно зі ст. 4 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» державна політика у сфері фізичної культури і спорту ґрунтується на засадах: визнання фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики держави; визнання фізичної культури як важливого чинника всебічного розвитку особистості та формування здорового способу життя; визнання спорту як важливого чинника досягнення фізичної та духовної досконалості людини, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного міжнародного іміджу держави; забезпечення гуманістичної спрямованості та пріоритету загальнолюдських цінностей, справедливості, взаємної поваги та гендерної рівності; гарантування рівних прав та можливостей громадян у сфері фізичної культури і спорту; забезпечення безпеки життя та здоров'я осіб, які займаються фізичною культурою і спортом, учасників та глядачів спортивних і фізкультурно-оздоровчих заходів; сприяння безперервності та послідовності занять фізичною культурою і спортом громадян різних вікових груп; утвердження етичних та моральних цінностей фізичної культури і спорту; створення умов для соціального та правового захисту громадян у сфері фізичної культури і спорту; забезпечення підтримки громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості; забезпечення різноманітності, високої якості та доступності фізкультурно-спортивних послуг для громадян; забезпечення умов для підтримки напрямів фізичної культури і спорту; забезпечення доступу осіб з інвалідністю до спортивних споруд; заохочення благодійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту; орієнтування на сучасні міжнародні стандарти у сфері фізичної культури і спорту, поєднання вітчизняних традицій і досягнень із світовим досвідом у цій сфері.

В ході власного соціологічного дослідження нами було встановлено, що рівень розвитку фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю в Україні за 5 бальною шкалою на думку респондентів знаходиться на достатньо високому рівні (3,7 б.) (рис.1). Що підтверджує

твердження Європейських експертів про те, що саме завдяки системній організаційній та практичній роботі Національного комітету спорту інвалідів України, Українського центру з фізичної культури і спорту інвалідів "Інваспорт" та спортивних федерацій з нозологій є унікальною і найбільш ефективною системою управління.

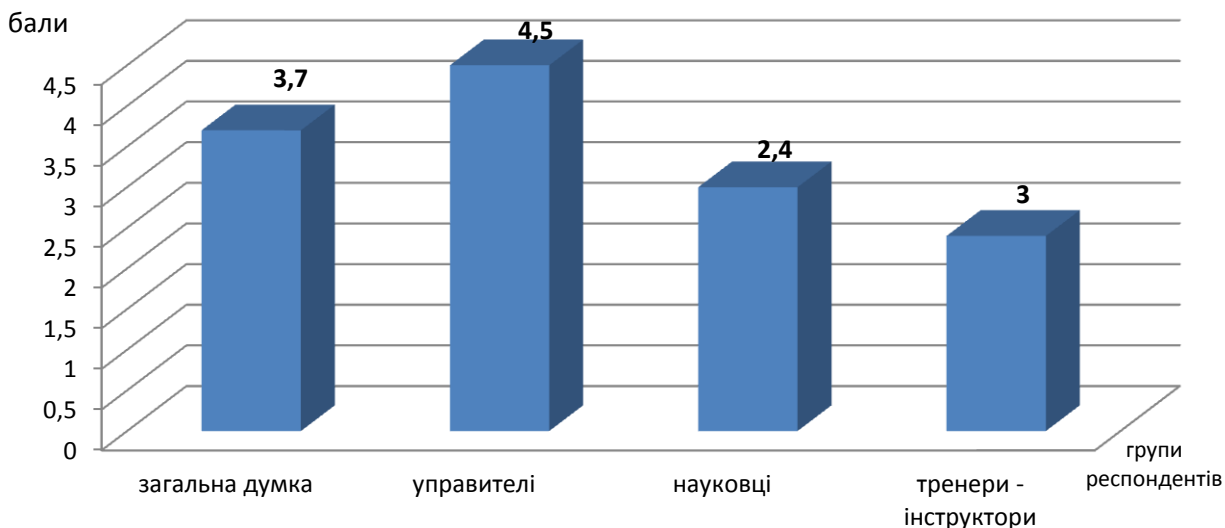

Рис.1. Рівень розвитку фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю в Україні

Нами було з'ясовано, що найбільш вдало свою діяльність здійснює Національний комітет спорту інвалідів України (4,1 б. з 5 можливих) та Український центр з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт» (4,0 б.). На думку респондентів менш плідною є робота Національних спортивних федерацій з нозологій (3,3 б.) та діяльність клубів фізкультурно-оздоровчої і спортивної спрямованості для людей з інвалідністю (2,7 б.) (рис.2).

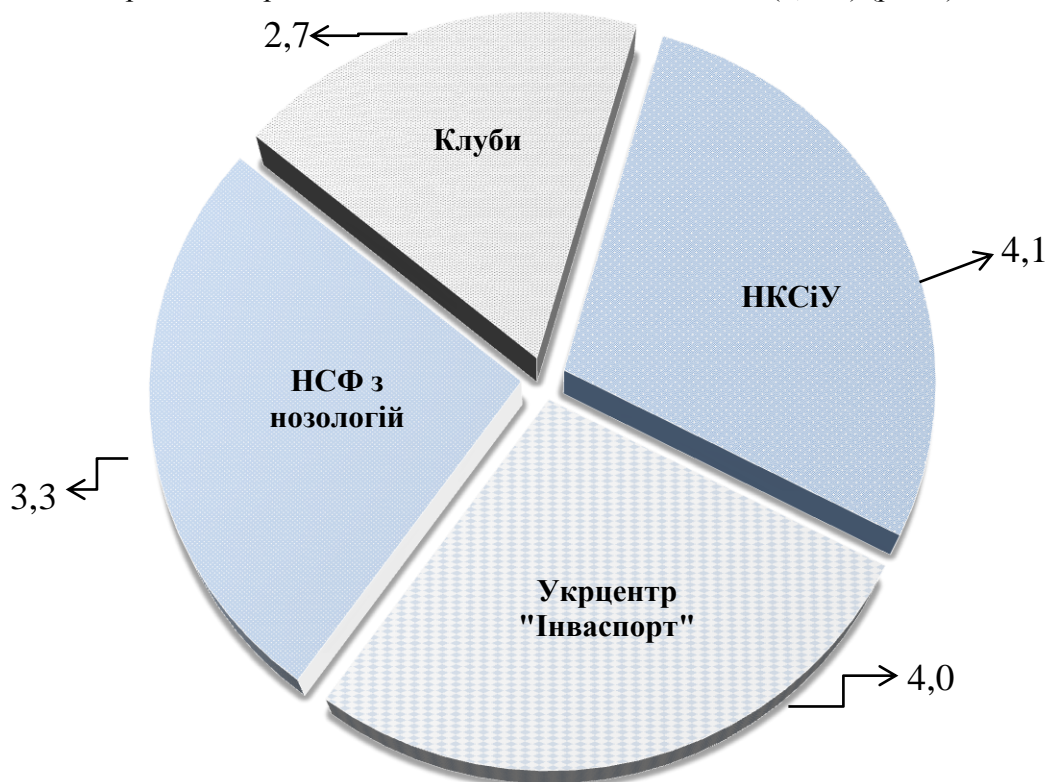
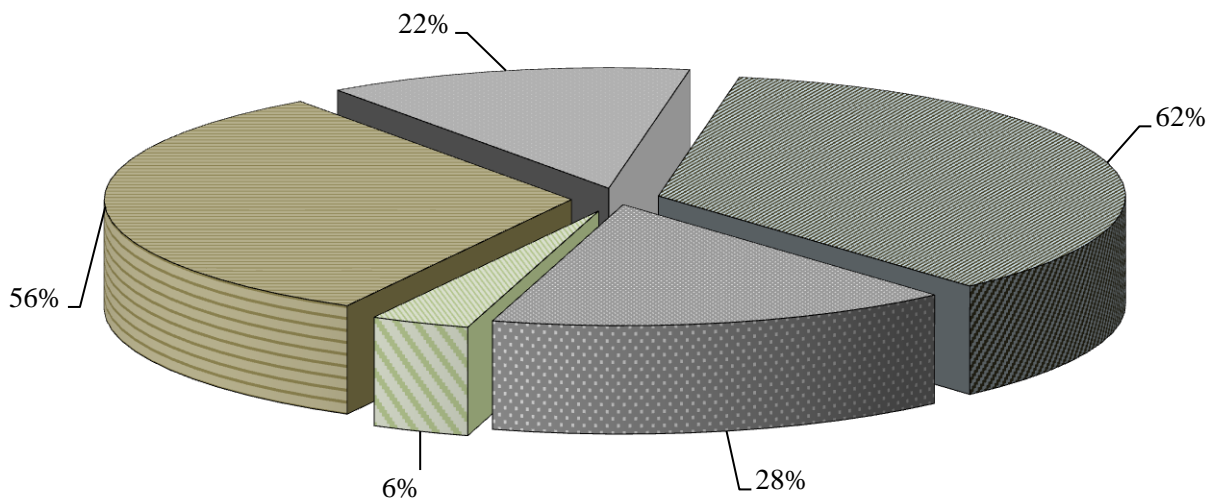

Рис.2. Ефективність роботи органів управління сфери фізичної культури і спорт осіб з інвалідністю (в балах)

Проаналізувавши дані, отримані в ході опитування ми встановили, що державна політика сфери фізична культура і спорт осіб з інвалідністю зорієнтована вперш за все на впровадження нормативно-правових та регламентуючих документів, так вважають 62% респондентів, та на

організацію і проведення фізкультурно-спортивних заходів (56%). Менш за все, на думку опитуваних, державна політика спрямована на впровадження сучасних технологій діяльності у сфері фізична культура і спорт осіб з інвалідністю (28%), впровадження механізмів соціального захисту осіб з інвалідністю (22%) та на впровадження сучасних технологій управління діяльністю (6%) (рис.3).

- Впровадження нормативно-правових та регламентуючих документів
- Впровадження сучасних технологій діяльності у сфері фізична культура і спорт осіб з інвалідністю
- Впровадження сучасних технологій управління діяльністю
- Організація та проведення фізкультурно-спортивних заходів
- Впровадження механізмів соціального захисту осіб з інвалідністю

Рис.3. Державна політика в сфері фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю

У ході аналізу результатів власного соціологічного дослідження нами було встановлено, що негативно впливають на розвиток фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю наступні фактори: недостатність фінансово-економічного забезпечення сфери фізична культура і спорт осіб з інвалідність, так вважає 68% опитаних. На другому місці недостатність висококваліфікованих кадрів, а саме тренерів з виду спорту, і фізичних реабілітологів 40%, однакову кількість відповідей набрали три фактори: неефективність нормативно-правового забезпечення, недостатнє інформаційне забезпечення в тому числі реклама, і недостатність та невідповідність потребам матеріально-технічне забезпечення 31% (рис.4).

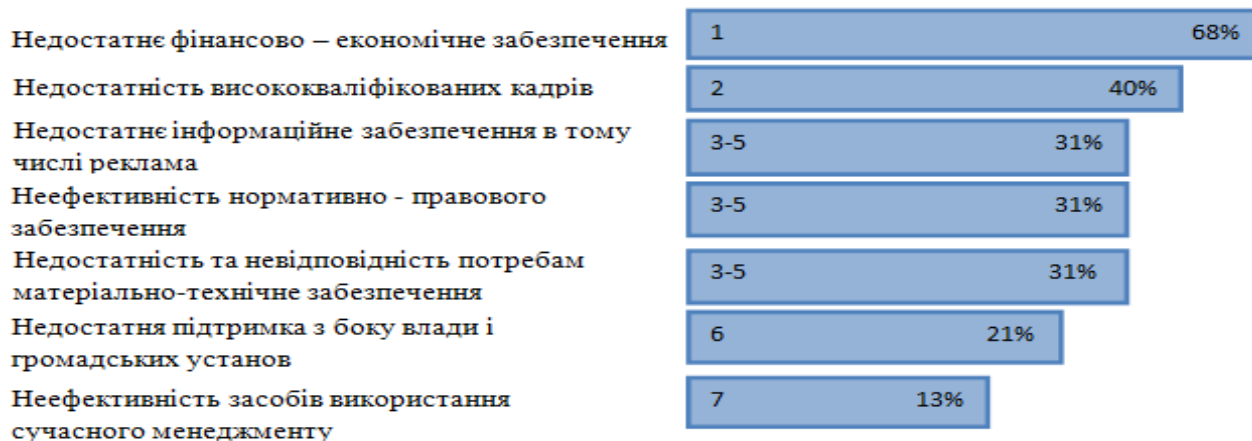

Рис. 4. Фактори, які негативно впливають на розвиток фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю

Для підвищення ефективності державної політики в організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності особам з інвалідністю на думку респондентів необхідно застосувати такі заходи: збільшення розміру фінансування, необхідного для забезпечення функціонування регіональних центрів з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт» та інших закладів системи «Інваспорт» 71%, сприяти створенню безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю до об'єктів фізкультурного та реабілітаційного призначення 53%, вдосконалити механізм залучення дітей з інвалідністю 53% (рис.5).

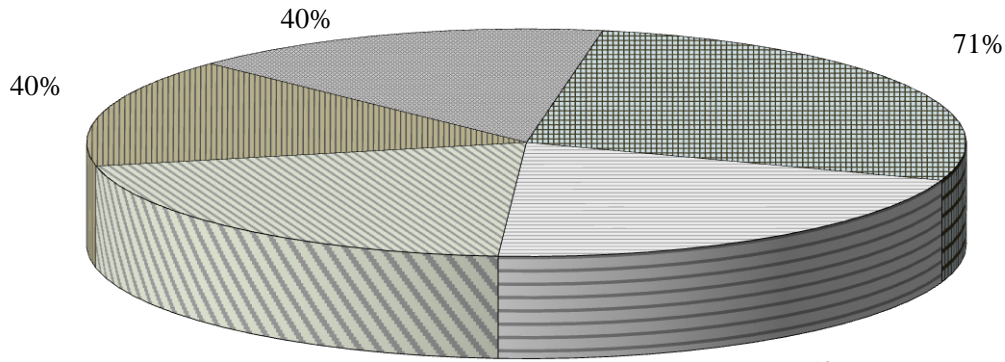

Рис. 5. Орієнтації державної політики сфери фізична культура і спорт осіб з інвалідністю

- Збільшення розміру фінансування, необхідного для забезпечення функціонування регіональних центрів з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю "Інваспорт"
- Створення безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю до об'єктів фізкультурного та реабілітаційного призначення
- Вдосконалення механізму залучення дітей з інвалідністю
- Заходи для збереження мережі ДЮСШ
- сприяти кадровому забезпеченню функціонування центрів з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю

Рис.5. Показники підвищення ефективності державної політики в організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності особам з інвалідністю

Висновки. У ході власного соціологічного дослідження ми підтвердили твердження Європейських експертів про те, що система управління в Україні є ефективною і спорт осіб з інвалідністю в Україні на високому рівні розвитку.

Нами було встановлено, що державна політика реалізується через впровадження нормативно-правових та регламентуючих документів й організацію і проведення фізкультурно-спортивних заходів серед осіб з інвалідністю.

Також встановлено, що найбільш негативними факторами, що впливають на розвиток сучасної сфери фізична культура і спорт осіб з інвалідністю в Україні є недостатнє її фінансово-економічне забезпечення та недостатність висококваліфікованих кадрів, а саме тренерів з виду спорту та фізичних реабілітологів. Для поліпшення функціонування сфери доцільно запровадити такі організаційні заходи: збільшення розміру фінансування, необхідного для функціонування регіональних закладів системи «Інваспорт», сприяти безперешкодному доступу для осіб з інвалідністю до об'єктів фізкультурно-спортивного призначення, вдосконалити механізм залучення дітей, підлітків та молоді з інвалідністю до систематичних занять фізичною руховою активністю та спортом.

Перспективи подальших досліджень: полягає в можливості встановлення критеріїв ефективності реалізації державної політики в сфері фізична культура і спорт осіб з інвалідністю та формування державної програми розвитку сфери фізична культура і спорт осіб з інвалідністю в Україні.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [Електронний ресурс] //

2. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3808-12>

3. Офіційний сайт Міністерства молоді і спорту [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/>

4. Починкин А.В. Менеджмент в сфере физической культуры и спорта [Текст]: учеб. пособие/ А.В.Починкин. – М.: Спорт, 2017. С. 309-312.

5. Соціальний захист населення України: стат збірник Державної служби статистики України/ відповідальний за випуск О.О. Кармазіна. –Київ, 2018. –С.63